

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลคุดคู้บ้านโอง

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลคุดคู้บ้านโอง

อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง ได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่ละพื้นที่แต่ละหมู่บ้านในตำบลคุยบ้านโอง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญ เป็นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย และยังเป็นส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คนรุ่นใหม่ได้ทราบ ได้ศึกษาค้นคว้าเป็นความรู้ หรือเป็นตัวอย่างของภูมิปัญญาที่มีคุณค่าให้กับคนรุ่นหลังสืบต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลคุยบ้านโอง
๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
๑. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	
- ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรมและด้านธุรกิจชุมชน	๑
- ด้านการแพทย์ไทย	๒
- ด้านศาสนาและศาสนพิธี	๔

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม และด้านธุรกิจชุมชน

นายบำรุง บดีรัฐ

หมู่ที่ ๑ บ้านนาป่าแดง ตำบลคุยบ้านโอง อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจักรสานจากไม้ไผ่

ไม้ไผ่ คือวัตถุดิบหลักในการสร้างงานผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ และไม้ไผ่ที่ใช้เพื่อการสร้างเป็นงานหัตถกรรมนั้นมีด้วยกันหลายชนิด เพราะคุณสมบัติของไม้แต่ละประเภท อาจจะมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานหัตถกรรมแตกต่างกัน จึงต้องเลือกใช้ชนิดไม้ ให้เหมาะสม เช่น ไม้ไผ่ที่นิยมใช้ทำเครื่องจักสานมากที่สุด คือ ไม้สีสุก ซึ่งเป็นไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่ตามพื้นราบมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ไม้ไผ่ที่นำมาใช้สำหรับการทำงานหัตถกรรมจักสานจะต้องเป็นไม้ที่มีอายุไม่น้อยกว่า ๒ ปี ต้องเลือกพันธุ์ไม้ที่สามารถยืดหยุ่นได้ดีลำต้นมีความยาว เมื่อเวลานำมาชักเสียดจะได้เส้นตอกที่ยาว ภูมิปัญญาในการทำงานหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ทั่วไป จะมีขั้นตอนและวิธีการผลิตของงานหัตถกรรมที่เหมือน หรือ แตกต่างกันไปตามรูปแบบ รูปทรง องค์ความรู้ ภูมิปัญญาและทักษะฝีมือของช่างที่สั่งสมมาแต่โดยปกติจะมีกระบวนการ ขั้นตอนในการทำที่คล้ายคลึงกันในแถบทุกภาคในประเทศไทย การเตรียมวัตถุดิบเพื่อการสานหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ ก็ถือเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยความรู้หรือภูมิปัญญาในการเตรียมวัตถุดิบ เพื่อให้ได้วัตถุดิบมีคุณภาพไม่เป็นมอด ไม่ขึ้นรา ได้เส้นตอกที่มีขนาดสม่ำเสมอตามที่ต้องการ และมีสีสนสวยงาม และมีลวดลายที่เหมาะสมกับชิ้นงาน การเพิ่มเติมความสวยงาม และความคงทนให้กับชิ้นงาน รวมทั้งการมีคิดค้นพัฒนาหาเทคนิค วิธีการป้องกันมอดและแมลงของผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานด้วย การรมควันที่สามารถทำให้เครื่องจักสานมีผิวแห้งสนิทไม่ขึ้นรา ไม้ไผ่ที่นำมาใช้ทำงานจักสานนั้น จะนิยมนำไม้ไผ่ที่ได้ มาแช่ลงน้ำทิ้งไว้ ๗ ถึง ๑๐ วันเพื่อป้องกันแมลง และบางครั้งใช้กรรมวิธีการตากแห้งเพื่อช่วยสกัดน้ำมันไผ่ออกเป็นการ สร้างความคงทน แข็งแรง และความสวยงามให้ไม้ไผ่ยิ่งขึ้น

ด้านการแพทย์ไทย

นางเรณู รอดเขียว

บ้านเลขที่ ๑๗/๓ หมู่ ๖ บ้านโนนไฉ่ ตำบลคุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนวด

การนวดคลายเส้น เป็นการนวดบำบัดความเจ็บป่วย ส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มอาการปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ ซึ่งเกิดจากการทำงานหนัก การเกร็งตัวของกล้ามเนื้อที่เคลื่อนไหวไม่ถูกต้อง

เทคนิคและวิธีการนวดพื้นบ้าน

- การเขี่ยเส้น มีดังนี้ การสะกดเส้น การเคว๊กเส้น การกด การดึง การบีบ การเหยียบ
- การสะกดเส้น คือ การใช้นิ้วทั้งห้าดึงกล้ามเนื้อขึ้นมาอย่างรวดเร็ว
- การเคว๊กเส้น คือ การไขปลายนิ้วมือดึงเส้นเข้ามาหาตัว

จุดอันตรายที่ควรระมัดระวังในการนวด

๑. จุดเหนือใบหูบริเวณทัดดอกไม
๒. บริเวณขมับ
๓. จุดหัวคิ้ว
๔. ต้นคอ ระหว่างกะโหลกศีรษะและกระดูกสันหลังส่วนคอ
๕. จุดไตรักแร
๖. จุดบริเวณซอกกระดูกไหปลาร้า
๗. จุดทั้ง ๔ บริเวณหนอก
๘. รอบสะดือมีรัศมีออกจากสะดือ ๒ นิ้ว ห้ามกด
๙. จุดแทงในสตรีที่ตั้งครรภ์บริเวณกระเบนเหน็บ
๑๐. จุดกลางลำตัวซิดกระดูกหัวหน่าว
๑๑. จุดบริเวณขอพับศอก
๑๒. จุดใต้ขอกศอกดานนอกและใน
๑๓. ตอมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบ
๑๔. จุดใต้เขา

รูปภาพประกอบ

ด้านศาสนาและศาสนพิธี

นายถนอม มีศรีสวัสดิ์

หมู่ที่ ๒ บ้านไร่แดง ตำบลคุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

มัคทายก

มัคทายก (บาลี) หรือ มรรคทายก (สันสกฤต) แปลว่า ผู้นำทาง คือผู้นำบุญ ผู้แนะนำทางบุญ ผู้ชี้ทางบุญ ใช้เรียกคฤหัสถ์ผู้ประสานติดต่อระหว่างวัดกับชาวบ้านในกิจการต่าง ๆ ของวัดหรือผู้เป็นหัวหน้าในพิธีทำบุญในวัด เช่นนำอาหารนาศีล อาหารนาพระปริตร นำถวายทาน ตลอดจนจัดแจงดูแลศาสนพิธีอื่นให้ถูกต้องเรียบร้อย อาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้ และแต่ละวัดอาจมีหลายคนก็ได้ มัคทายกที่ดีและเก่งจะทำให้งานบุญต่างๆ ในวัดสำเร็จเรียบร้อยโดยเป็นระเบียบสวยงาม และราบรื่นไม่ติดขัด

รูปภาพประกอบ

